

Sigtuna 2012-11-29

Projektrapport
**”Klimatsmart och ekologisk mat i offentlig sektor – rådgivning,
kompetensutveckling och benchmarking”, dnr 19-646/12**

EkoMatCentrum – Informationscentrum för Ekologiska Produkter, ideell förening, har under 2012 drivit projektet ”Klimatsmart och ekologisk mat i offentlig sektor” – rådgivning, kompetensutveckling och benchmarking.

Projektets syfte

Projektets syfte har varit att öka kunskapen om ekologiska livsmedel och dess koppling till klimatet i offentlig sektor. Detta har skett genom kompetensutveckling i form av rådgivning, utbildning och benchmarking riktat till politiker, tjänstemän och storhushållspersonal i offentliga verksamheter.

Syftet har också varit att bidra till en ökad användning av *ekologiska livsmedel* i offentlig sektor och påverka så att valen av livsmedel och råvaror blir mer *klimatsmarta*, bl.a. genom att öka konsumtionen av *vegetabilier* och minska på konsumtionen av kött. Att tänka mer *säsongsanpassat* och därmed mer *lokalt* har varit en viktig ingrediens. Problemet med *matsvinn*, dess miljöpåverkan och kostnader har ingått i konceptet liksom betydelsen av att servera *näringsriktig kost* enligt livsmedelsverkets rekommendationer.

Projektets målgrupper

Målgrupper för projektet har varit politiker, tjänstemän, kostchefer, upphandlingsansvariga, miljösamordnare, pedagogisk personal och kökspersonal i offentlig sektor.

Genomförda aktiviteter 2012

Ekomatsligan 2012.

Insamling av statistik gällande kommuner och landstings inköp av ekologiska livsmedel. Ställt samman en rapport ”Ekologiskt i offentliga storhushåll 2012”. (Bilaga 1). Ställt samman ”Ekomatsligan 2012” (Bilaga 2). Rapporten och ”Ekologiskt i offentliga storhushåll 2012 samt Ekomatsligan 2012” har skickats ut till alla kommuner och landsting i Sverige. Pressen har informerats via två pressreleaser i maj (Bilaga 3,4).

Vi har bedrivit **benchmarking med hjälp av Ekomatsligan**. 33 kommuner och landsting klassade in i årets ekomatsliga. De hade alla nått minst 25 % ekologiskt och tillsammans har de nått 30 % ekologiskt.

Alla kommuner och landsting som klassat in i Ekomatsligan bjöds till en konferens med prisceremoni på Bryggarsalen i Stockholm. Diplom delades ut av LRF:s ordförande Helena Jonsson Alla kommuner och landsting i Ekomatsligan fick diplom, ett års fri prenumeration på kostdatabasen www.ekomatsedeln.se. (Bilaga 6). Konferensprogrammet bjöd på föredrag och paneldiskussion om möjligheter med nya, högre konsumtionsmål med utblick mot Danmarks mål om 60 % ekologiskt i offentlig sektor. Konferensprogram (Bilaga 7).

Konferens och Ekomatligans vinnare på Bryggarsalen i Stockholm den 21 november 2012

Kort introduktion om EkoMatCentrums 15-åriga historia

Gunilla Andersson från Malmö får diplom av LRF:s ordförande Helena Jonsson

Helena Jonsson talade om vikten av att utveckla den ekologiska produktionen för att möta marknadens behov

Mia Kling, Örebro läns landsting överste Ekomatcentrum med beröm för dess betydelse för utvecklingen av ekologiskt i den offentliga sektorn

Paneldiskussion om hur framtiden ser ut för ekologiskt inom den offentliga sektorn. Dorte Ruge från Ålborgs universitet (3:a fr vänster) bidrog med erfarenheter utifrån det ambitiösa danska målet som är 60 % ekologiskt i offentlig sektor

Hela arrangemanget var mycket uppskattat av deltagande kommuner och landsting, leverantörer och livsmedelsindustri. Två pressmeddelanden gick ut om arrangemanget den 11 november. Pressinbjudan hade 54 visningar och mottogs av press och journalister runt om i hela landet. Tre pressreleaser skickades ut i samband med arrangemanget: ”Rafflande i Ekomatsligan”, ”Ekologisk mat slår nya rekord i offentlig sektor” Efterlysning - Svenska ekologiska livsmedel.(Bilaga 7,8,9).

Våra pressreleaser om Ekomatsligan har sammanlagt nått 1 199 redaktioner och har lästs 2 128 gånger. Antalet artiklar och notiser i lokaltidningarna runt om i landet är svårt att uppskatta men information om evenemanget spreds som ringar på vattnet och noterades i de flesta berörda lokaltidningar och på deras hemsidor.

Rådgivning

Vi har bedrivit rådgivning per telefon och med fysiska besök och möten för företrädare för offentliga storhushåll. Rådgivningen fyller en viktig funktion. EkoMatCentrum besitter en unik kompetens på området ekologiskt och klimatsmart i offentlig sektor. Vi samlar in årlig statistik och sammanställer i en rapport ”Ekologiskt i offentliga storhushåll, 2012” (Bilaga 1). Många ringer och vill ha hjälp med information, statistik, källor till mer information, kontakt med centrala personer i offentlig sektor. Allt detta kan vi svara på och leda dem vidare så att de kan arbeta med det ekologiska på egen hand.

Carin rådgivning 2012

11-jan	Miljöpartiet Västerås, Caroline Närhi,	info om ekomålet, mejl	0,5
11-jan	Stefan Jahge, konsult	erfarenheter fr EU-projekt, tel	3
27-feb	Kinda Mat, Carolina Ericsson	info om ekomålet, mejl	0,5
20-mar	Stockholms kommun, Karin Kressner	mtrl om debatt om ekomål	1
13-apr	Ist Dalarna, Kristina Homman	info om köttmarknaden, mejl	1
31-maj	SNF Järfälla, Ingrid Jansson	ekologiskt jordbruk, mtrl, mejl	1
08-jun	Umeå universitet, Eva-Britt Kvarnström	om infomtrl, mejl	0,5
13-jun	Fylkesmannen, Jenny Sultan	rådgivning, fakta, mejl	1
20-jun	Lokaltidn Mitt i, Åsa Görnerup	info om närprod o eko, tel	2
16-jul	Agence BIO, Sarah leDouarin	info om ekomålet, mejl	0,5
25-jul	Fylkesmannen, Jenny Sultan	faktagranskning utb.mtrl	5
15-aug	Lokaltidn Mitt i, Åsa Görnerup	faktakoll, mejl	1
15-aug	Örebro läns Ist, Mia Kling	mtrl om svinn, mejl	1
1-3 okt	VG-reg, Martina Persson	diskussion om ekomål i Ist, tel	1
11-okt	Polhemsgymnasiet Gtb	info om svinn, mejl	1

Eva rådgivning 2012

19-jan	6 kommuner och landsting	Förfrågan om näringsdrycker eko	1
21-feb	Anna Jiremark,	Rådgivning	0,5
15-mar	2 st journalister Skaraborg & Enköping	Info om eko i offentlig	1
23-apr	2 kostchefer i Järfälla	Rådgivning	1
11-apr	Kostchef Järfälla	Telefonrådgivning	0,5
02-apr	Kerstin Andersson Lund	Telefonrådgivning	0,5
02-apr	Sari i Skövde Kostchef	Telefonrådgivning	0,5

01-jun	Kostchef Malmö	Telefonrådgivning	0,5
09-maj	Upphandlingsgruppen Sigtuna	Möte	2
27-aug	Marie Nystedt Örebro II	Rådgivning	0,5
28-aug	Eva Fröderberg, Kostnätverket	Rådgivning	1
15-aug	Eva Fröderberg, Kostnätverket	Rådgivning	0,5
15-aug	Lotta Brinck	Kursplanering	0,5
06-aug	Kerstin Andersson Lund	Rådgivning	0,5
30-okt	Kristin Cooper	Telsamtal om offentlig	0,5
16-okt	Medverkan på Kostnätverket	Som resursperson	1
	Anna Svensson, Smålandsbygdens	Rådgivningstelefon + mejl	2
09-nov	tidning		
			34

Utbildningar”Klimatsmart och ekologisk mat i offentlig sektor”

Vi började med att producera ett nytt kursprogram”Klimatsmart mat i offentlig sektor”. Det är utformat som en PDF och kan lätt mejlas ut till kunder eller laddas ner direkt från vår hemsida, www.ekomatcentrum.se. (Bilaga 5)

Vi har kontinuerligt under året marknadsfört våra kurser och utbildningar gentemot offentlig sektor via pressdesk, mejl och telefon.

Vi har genomfört 30 st Klimatsmarta utbildningar under året för olika målgrupper med hjälp av det nya utbildningsmaterialet som vi producerade 2011. Vi har ytterligare 3 kurser beställda, som vi av olika skäl har fått flytta fram till 2013. Utbildningarna har varit av varierande längd och innehåll beroende på vad kunderna efterfrågat. Dock har kärnbudskapet alltid varit att öka intresset och kunskapen om ekologisk och klimatsmart mat och därmed bidra till en ökad konsumtion av ekologiska och klimatsmarta livsmedel. Vi har introducerat och använt oss av ”www.ekomatsedeln.se”, som är ett web-baserat klimatsmart kostdataprogram, på de flesta av våra kurser.

Redovisning av genomförda kurser/föreläsningar januari-november, 2012

Datum	kund	kontaktperson	typ av kurs
17-jan	Uppsala	Sara Nygårdh	Teori
25-jan	Uppsala	Sara Nygårdh	Teori
30-jan	Västerås	Mei Jangesjö	Teori
01-feb	Järfälla	Kristina Lind	Föreläsning
02-feb	Västerås	Mei Jangesjö	Teori
13-feb	Västerås	Mei Jangesjö	Teori
15-feb	Västerås	Mei Jangesjö	Teori
29-feb	Tyresö	Marianne Wangenheim	Teori
29-feb	Tyresö	Marianne Wangenheim	Teori
08-mar	Järfälla SNF	Kristina Lind	Teori
27-mar	Nyköping	Ann Gredander	Återträff
07-jul	Strängnäs	Ragnar Lindén	Föredrag
14-aug	Ekebyskolan Uppsala	Carina Ohlström	Teori
06-sep	Järfälla	Kristina Lind	Teori
06-sep	Järfälla	Kristina Lind	Teori

11-sep	Kävlinge	Ingalill Knudsen	Teori
19-sep	Järfälla	Kristina Lind	Teori
18-sep	Ljungby	Maria Sjödin	Teori
18-sep	Ljungby	Maria Sjödin	Matlagning
19-sep	Ljungby	Maria Sjödin	Teori
19-sep	Ljungby	Maria Sjödin	Matlagning
25-sep	Ljungby	Maria Sjödin	Teori
25-sep	Ljungby	Maria Sjödin	Matlagning
26-sep	Ljungby	Maria Sjödin	Teori
26-sep	Ljungby	Maria Sjödin	Matlagning
29-okt	Järfälla	Kristina Lind	Matlagning
10-okt	Norrköping	Merja Willman	Teori
30-okt	Kävlinge	Ingalill Knudsen	Teori
31-okt	Ludvika	Monika Ahrås	Teori
13-nov	Värnamo	Stina Gof	Föreläsning

Resultat utvärdering kurser

Vi har gjort kursutvärderingar på flera av våra kurser. Kursdeltagarna har fått betygsätta kurserna och kursledarna på en skala 1-5, där 5 är högsta resultat. Vi har fått mycket goda utvärderingsresultat på vår kursverksamhet, i genomsnitt 4,1 poäng. En poängsättning som varierat från 3,4-4,6 poäng.

Kommun/landsting	Genomsnittspoäng
Uppsala kommun	4,2
Uppsala kommun	4,0
Tyresö kommun	4,2
Uppsala Ekebygymnasiet	3,4
Järfälla	4,5
Järfälla	4,6
Järfälla kommun	4,6
Kävlinge kommun	4,0
Kävlinge kommun	3,6
Ljungby m fl kommuner, 8 kurser	4,1
Ludvika kommun	4,2
Genomsnittspoäng	4,1

Förväntat resultat

Detta projekt bidrar till att minska utsläpp av klimatpåverkande växthusgaser och miljöpåverkande kemikalier i vårt land och förhoppningsvis också resten av världen. Genom att kunskapen om ekologiska livsmedel och klimatsmart mat i offentlig sektor ökar kommer som en naturlig följd även inköpen av dessa att öka.

Det var 33 kommuner och landsting som själva nådde det nationella målet 25 % och mer därtill. Nationellt ökade den ekologiska konsumtionen i offentlig sektor med 28 % mellan 2010 och 2011 och ligger på 18 %. Med samma ökningstakt bör den genomsnittliga konsumtionen i offentlig sektor ha nått 25 % ekologiskt 2013.

Ett direkt resultat av just detta projekt kan vara svårt att avläsas i dagsläget. Förhoppningsvis – om vi får finansiering – ska vi kunna visa på ökade inköp i vår statistikundersökning som kommer att genomföras tidigt våren 2013 och som mäter ökningen från 2011-2012. Tyvärr finns inget nytt nationellt ekomål, trots att vi kan se hur otroligt viktigt det nationella målet varit för utvecklingen av ekologisk mat i offentlig sektor. Som jämförelse kan man se på den privata konsumtionen, där det inte finns eller har funnits något offentligt mål. Där ligger den ekologiska konsumtionen på ca 4 %, en stagnerande andel under 2011.

Vi kan se att det finns ett mycket stort intresse för att lära mer om ekologiskt och klimatsmart i landets kommuner och landsting. Vi har fortsatt många förfrågningar på våra kurser och föreläsningar inför 2013. Arrangemanget med diplomering av de kommuner och landsting som klassar in i Ekomatsligan är populärt. Kommunerna och landstingen triggas varandra till att nå höga andelar ekologiskt. Till diplomeringen och föreläsningsprogrammet kommer såväl kommunens kostpersonal som politikerna som vill sola sig i glansen av kommunens eller landstingets framgångar. I år hade vi samordnat arrangemanget med vårt andra projekt ”Ökad ekologisk produktion” för att visa de svenska producenterna vilket stort intresse det finns för ekologiskt i offentlig sektor. LRFs förbundsordförande visade LRFs intresse genom gesten att dela ut diplom till de 33 kommuner och landsting som var med i årets Ekomatsliga. Den positiva andan spred sig bland de svenska producentorganisationerna och förhoppningsvis kommer många stenar att rulla mot en ökad svensk produktion av ekologiska livsmedel.

Att kunna erbjuda subventionerade kurser är ett stort plus. Många kommuner och landsting anser sig sällan ha råd att utbilda all sin personal men med de subventionerade kurserna ökar intresset för att även utbilda kökspersonal på gräsrotsnivå, vilket ger bättre resultat än att bara utbilda cheferna. Vår förhoppning är att vi ska få fortsatt stöd från Jordbruksverket för att driva projektet ytterligare några år.

Eva Fröman, Sigtuna 2012-12-07

Bilagor

1. Rapport ”Ekologiskt i offentliga storhushåll 2012”
2. Ekomatsligan 2012
3. Pressrelease ”Nya svindlande ekohöjer – 18 % ekologiskt i offentlig sektor 2011”
4. Pressrelease ”Ekomatsligan når nya höjder – Lund vann igen!!!”
5. Kursprogram ”Klimatsmart mat i offentlig sektor - 2012”
6. Ekomatssedeln, ett års fri prenumeration till Ekomatsligans 33 vinnare
7. Program och inbjudan till ”Stark efterfrågan på ekologiskt i kommuner och landsting – en möjlighet för svenskt lantbruk”
8. Pressrelease ”Ekologisk mat slår nya rekord i offentlig sektor”
9. Pressrelease ”Rafflande i Ekomatsligan”